

# Prilog inventarizaciji i bibliografiji ornitofaune u Bosni i Hercegovini

Jasminko Mulaomerović<sup>1</sup>

**Mulaomerović, J., 2013:** Contribution to the inventarisation and bibliography of bird fauna in Bosnia and Herzegovina

One of the oldest lists of birds recorded in Herzegovina was created by prince Rudolf of Habsburg dynasty. In 1887, he has published a list of 35 species found in Herzegovina, around Mostar and Trebinje. The list contains several bird species which are already extinct or very rare and endangered in Bosnia and Herzegovina.

**Key words:** Prince Rudolf, birds list, Herzegovina

Kotrošan i Papes (2007) su objavili revidirani popis istorijski zabilježene ornitofaune u Bosni i Hercegovini sa opširnom bibliografijom. Iako se popis odnosi na period od 1888. u bibliografiji su navedeni i radovi prije 1888. godine (Bayer, K., 1881.; Hodek, E., 1879.; Kadich, H., 1885. i 1887.; Platz, J. G., 1883.; Seipt, F., 1882.; Seunik, J., 1887.; Talsky, J., 1882.). Kasnije su u nekoliko navrata urađene dopune i revizije datog popisa.

Sakupljajući starije izvore za ornitologiju Bosne i Hercegovine naišao sam i na nekoliko Reiserovih bilješki koje su objavljene prije 1889. godine, ali i na vrlo zanimljiv rad koji donosi prvi značajan popis ptica južne Hercegovine. Rad je objavio Rudolf, princ iz dinastije Habzburgovaca koji je bio strastveni ornitolog i plodan pisac, u drugom godištu Glasnika hrvatskoga naravoslovnog društva (Zagreb, 1887) pod naslovom *Ornitološke bilješke s juga*. Autor je potpisan kao „kraljević Rudolf”, a rad je napisan u maju 1886. godine. Rudolf je inače boravio na Lokrumu, a pravio je izlete i u bližu okolicu. Tako je u više navrata boravio u okolici Trebinja i Mostara, ali i po terenima oko ovih gradova. Zabilježio je ukupno 35 vrsta. Lokaliteti koje veže uz pojedine vrste su Hercegovina, Trebinje i Mostar, pa će i ovdje biti tako naznačeno.

**Tabela 1.** Pregled vrsta koje je zabilježio princ Rudolf  
**Table 1.** The overview of the bird species recorded by prince Rudolf

Taksonomski status u radu K. Rudolf, 1887 Taxonomic status in the paper by K.Rudolf, 1887	Taksonomski status prema Clements, 2012 Taxonomic status according to Clements, 2012	Lokalitet Locality
<i>Cannabina linota</i>	<i>Carduelis cannabina</i>	Hercegovina
<i>Passer italicus</i>	<i>Passer italicus</i> ??	Hercegovina
<i>Galerida cristata</i>	<i>Galerida cristata</i>	Hercegovina
<i>Corvus corax</i>	<i>Corvus corax</i>	Hercegovina
<i>Monedula turrium</i>	<i>Corvus monedula</i>	Mostar
<i>Pica caudata</i>	<i>Pica pica</i>	Mostar

<sup>1</sup> Ornitološko društvo "Naše ptice", Semira Frašte 6, 71000 Sarajevo

**Tabela 1.** Pregled vrsta koje je zabilježio princ Rudolf  
**Table 1.** The overview of the bird species recorded by prince Rudolf

<b>Taksonomski status u radu K. Rudolf, 1887 Taxonomic status in the paper by K.Rudolf, 1887</b>	<b>Taksonomski status prema Clements, 2012 Taxonomic status according to Clements, 2012</b>	<b>Lokalitet Locality</b>
<i>Garrulus glandarius</i>	<i>Garrulus glandarius</i>	Hercegovina
<i>Falco tinnuncidus</i>	<i>Falco tinnunculus</i>	Hercegovina
<i>Falco cenchris</i>	<i>Falco naumanni</i>	Hercegovina
<i>Aquila fulva</i>	<i>Aquila chrysaetus</i>	Hercegovina
<i>Aquila naevia</i>	<i>Clanga clanga</i>	Hercegovina
<i>Pseudaëtos Bonellii</i>	<i>Aquila fasciata</i>	Hercegovina
<i>Strigiceps pallidus</i>	<i>Circus macrouorus</i>	Hercegovina
<i>Circaëtus galicus.</i>	<i>Circaetus gallicus</i>	Trebinje
<i>Grypaëtus barbatus</i>	<i>Gypaetus barbatus</i>	Trebinje, Mostar
<i>Neophron percnopterus</i>	<i>Neophron percnopterus</i>	Trebinje
<i>Gyps fulvus</i>	<i>Gyps fulvus</i>	Trebinje, Mostar
<i>Vultur cinercus</i>	<i>Aegyptius monachus</i>	Trebinje, Mostar
<i>Hirundo rustica</i>	<i>Hirundo rustica</i>	Hercegovina
<i>Chelidon urbica</i>	<i>Delichon urbicum</i>	Hercegovina
<i>Cypselus apus</i>	<i>Apus apus</i>	Hercegovina
<i>Cypselus melba</i>	<i>Apus melba</i>	Trebinje
<i>Luscinia philomela</i>	<i>Luscinia luscinia ??</i>	Trebinje, Hercegovina
<i>Saxicola isabellina</i>	<i>Oenanthe hispanica ??</i>	Trebinje
<i>Monticola saxatilis</i>	<i>Monticola saxatilis</i>	Trebinje
<i>Turdus merula</i>	<i>Turdus merula</i>	Hercegovina
<i>Curruca cinerea</i>	<i>Sylvia communis</i>	Hercegovina
<i>Sitta neumayeri</i>	<i>Sitta neumayeri</i>	Trebinje
<i>Columba livia</i>	<i>Columba livia</i>	Hercegovina
<i>Streptopeleia risoria</i>	<i>Streptopelia decaocto</i>	Mostar
<i>Caccabis saxatilis</i>	<i>Alectoris graeca</i>	Trebinje, Hercegovina
<i>Coturnix communis</i>	<i>Coturnix coturnix</i>	Trebinje
<i>Ciconia alba</i>	<i>Ciconia ciconia</i>	Trebinje
<i>Cygnus olor</i>	<i>Cygnus olor</i>	okolica Gabele

Među zabilježenim nalazima ističu se nalazi grabljivica: bradana (*Gypaetus barbatus*), bjeloglavog supa (*Gyps fulvus*), crkavice (*Neophron percnopterus*), crnog lešinara (*Aegypius monachus*), surog orla (*Aquila chrysaetos*), prugastog orla (*Aquila fasciata*), orla kloktša (*Clanga clanga*), stepske eje (*Circus macrourus*) i bjelonokte vjetruše (*Falco naumanni*), danas već izumrlih ili vrlo rijetkih i ugroženih vrsta u Bosni i Hercegovini.

Posebno se ističu nalazi italijanskog vrapca (*Passer italicus*) i velikog slavuja (*Luscinia luscinia*). Za italijanskog vrapca, oko čijeg taksonomskog statusa se još "lome koplja" da li je podvrsta ili samostalna vrsta, u Bosni i Hercegovini je poznat nalaz sa Hutovog blata (Hubálek, 1973). S obzirom da je opisan 1817. ovakav nalaz predstavlja kuriozitet. S druge strane, veliki slavuj zvanično nije zabilježen u Bosni i Hercegovini te bi u tom slučaju ovo bio prvi nalaz date vrste. Istina u muzeju u Travniku nalazi se pohranjeno gnijezdo sa dva jajeta sa oznakom date vrste (Kotrošan & Dročić, 2011/2012).

Na kraju, nalaz primorske bjeloguze (*Oenanthe hispanica*) nije iznenađujući, već je neophodno istaći da data sinonimika ukazuje na drugu vrstu (*Oenanthe isabellina*), što bi već bilo teško za očekivati.

## Literatura

- Hubálek, Z., 1973: Vrabac talijanski, *Passer domesticus italiae*, nađen je u SR Bosni i Hercegovini. *Larus*, 25: 122-123.
- Kotrošan, D. & Dročić, N., 2011/2012: Pregled ornitoloških zbirki zatečenih u Zavičajnom muzeju u Travniku 2010. godine. *Bilten Mreže posmatrača ptica u Bosni i Hercegovini*, 7-8(7-8): 74-86.
- Kotrošan, D. & Papes, M., 2007: Popis ptica zabilježenih u Bosni i Hercegovini od 1888. do 2006. godine. *Bilten Mreže posmatrača ptica u Bosni i Hercegovini*, 3(3): 9-38.
- Kraljević Rudolfo, 1887: Ornitološke bilješke s juga. *Glasnika hrvatskoga naravoslovnog društva*, II: 3-16.

## Summary

One of the oldest lists of birds recorded in Herzegovina was created by prince Rudolf of Habsburg dynasty. In 1887, he has published a list of 35 species found in Herzegovina, around Mostar and Trebinje. The most significant findings include the Bearded Vulture (*Gypaetus barbatus*), Griffon Vulture (*Gyps fulvus*), Egyptian Vulture (*Neophron percnopterus*), Black Vulture (*Aegypius monachus*), Golden Eagle (*Aquila chrysaetos*), Bonelli's Eagle (*Aquila fasciata*), Spotted Eagle (*Clanga clanga*), Pallid Harrier (*Circus macrourus*) and Lesser Kestrel (*Falco naumanni*), today already extinct or very rare and endangered species in Bosnia and Herzegovina. Especially interesting are the findings of the Italian Sparrow (*Passer italicus*) and Thrush Nightingale (*Luscinia luscinia*). Since the Italian Sparrow, which was otherwise recorded only in Hutovo Blato, was described 1817, this finding represents a curiosity. On the other hand, the Thrush Nightingale has not been officially registered in Bosnia and Herzegovina, so this would be the first record of this species.